Instanța de fond: Judecătoria Chişinău (sediul Centru) (jud. Corneliu Guzun)
Dosarul nr. 3a-694/25 (2-23147179-02-3a-26022025)

Republica Moldova
Curtea de Apel Centru
D E C I Z I E

21 octombrie 2025 mun. Chişinău

Colegiul Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al Curţii de Apel Centru

Avînd în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Mîra Ghenadie
Judecătorii Ghedrovici Nicolae şi Bostan Angela
Grefier Zabulica Ionela

Judecînd în şedinţă publică, cererea de apel declarată de Mihailuța Simion asupra hotărîrii Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 17 decembrie 2024, adoptată la acțiunea în contencios administrativ depusă de Mihailuța Simion către Casa Națională de Asigurări Sociale privind anularea actului administrativ,

C O N S T A T Ă:

Obiectul acţiunii, circumstanţele cauzei.

La data de 13.10.2023, Talpiş Ivan în interesele lui Mihailuţa Simion s-a adresat cu acțiunea în contencios administrativ îndreptată către Casa Naţională de Asigurări Sociale, privind anularea parţială a actului normativ individual, obligarea recalculării pensiei pentru limita de vîrstă, precum şi încasarea compensaţiei prejudiciului moral.

În susținerea cererii de chemare în judecată a invocat că, la 20.02.2023 Mihailuţa Simion a depus cererea nr. 9320233269 pentru a fi stabilită pensia pentru limită de vîrstă, iar la 05.04.2023 a fost emisă decizia privind stabilirea pensiei pentru limită de vîrstă.

Menționează reclamantul că pe parcursul pregătirii şi depunerii cererii, lucrătorii din cadrul Casei Naţionale au comunicat că perioada de asigurare pe care o cunosc este de 17 ani pînă în anul 1999, iar după anul 1999 în baza de date nu este inclusă nici o perioadă. Pentru asemenea situație, lucrătorul din cadrul CNAS i-au comunicat reclamantului că pensia în acest caz urmează a fi calculată conform art. 53 alin. (2^1) din Legea privind sistemul public de pensii, şi anume conform formulei prevăzute în anexa nr. 4 din Lege, după care a comunicat că pentru a fi stabilită o pensie mai mare urmează să prezintă dovada unei perioade mai mari de asigurare, fie în agricultură, fie în sfera economiei naţionale.

În aceste circumstanţe, susţine că, relatîndu-i că un stagiu de cotizare mai mare duce la o pensie mai mare, reclamantul a fost dus în eroare de către lucrătorul din cadrul CNAS.

Indică reclamantul că a prezentat dovada de contribuție de după anul 1999 şi anume o perioadă de asigurare de circa 9 ani şi o lună, iar în rezultatul acestor informaţii a fost emisă decizia din 05.04.2023, prin care s-a stabilit definitiv pensia pentru limită de vîrstă în sumă de 1643,01 lei, aplicîndui-se prevederile art. 16 şi, respectiv, anexa nr. 2 din lege.

Invoca reclamantul că potrivit art. 16 din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14.10. 1998, calcularea pensiei pentru limită de vîrstă: (1) Cuantumul pensiei pentru limită de vîrstă se determină conform formulei de calcul din anexa nr. 2, reieșind din rata de acumulare de 1,35%, venitul mediu lunar asigurat, valorizat conform prevederilor art. 8, şi stagiul de cotizare realizat. (2) În cazul în care cuantumul pensiei calculate pentru un stagiu de cotizare prevăzut la art. 42 alin. (1) este mai mic decît cuantumul pensiei minime stabilite la art. 12 alin. (1), se acordă pensia minimă respectivă. (3) În cazul în care pensia calculată în condiţiile unui stagiu de cotizare incomplet este sub nivelul pensiei minime, asiguratului i se acordă pensia calculată, care nu poate fi mai mică decît pensia minimă diminuată proporțional stagiului de cotizare realizat, dar nici mai mică de 50% din pensia minimă.

La 11.04.2023 a depus cerere cu nr. de intrare M-835/23, prin care a solicitat recalcularea pensiei şi a informat CNAS despre dezacordul cu stabilirea pensiei, iar la 14.07.2023 a primit prin intermediul oficiului poștal răspunsul la cererea din 11.04.2023, răspunsul cu nr. M-835/23 din 10.05.2023, prin care nu s-a satisfăcut cererea sa, în schimb s-a explicat cum a fost calculată pensia.

Cu răspunsul din 10.05.2023 reclamantul nu a fost de acord şi la 04.08.2023 a depus cerere prealabilă, prin care a solicit reexaminarea situaţiei sale.

Invoca reclamantul că potrivit art. 53 din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14,10. 1998, Calcularea pensiei pentru limită de vîrstă: (1) Pensia pentru limită de vîrstă se determină prin cumularea stagiului de cotizare realizat pentru perioada de pînă la 1 ianuarie 1999 şi începînd cu 1 ianuarie 1999. (2) Pensia pentru limită de vîrstă se calculează, conform prevederilor art. 16, din venitul mediu lunar asigurat valorizat, realizat după 1 ianuarie 1999, luîndu-se în considerare stagiul de cotizare total. (2^1) În cazul în care, începînd cu 1 ianuarie 1999, asiguratul nu a realizat un stagiu de cotizare sau stagiul de cotizare realizat după această dată este mai mic de 5 ani, pensia acestuia i se calculează conform formulei redate în anexa nr. 4. (3) În cazul în care cuantumul pensiei calculate în condiţiile alin. (2^1) este mai mic decît cuantumul pensiei minime prevăzut la art. 12, pensia minimă se determină în condiţiile art. 16 alin. (2)-(3).

Respectiv, reclamantul susţinea că, după cum a relatat, reiese clar diferita metodă de calcul a pensiei şi, după calculul prevăzut la art. 53 din Lege, este cel care avantajează reclamantul, invocînd în acest sens şi prevederile art. 16 al Constituției Republicii Moldova.

Susţine reclamantul că, în cazul său s-a comis o inegalitate pe motiv că o persoană care contribuie mai puțin obține în final o pensie mai mare decît o persoană care contribuie mai mult.

Cu trimitere la art. art. 7, 11, 33 din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14.10.1998, reclamantul invoca că circumstanțele descrise de acesta servesc temei de reexaminare a dreptului la pensie, făcînd trimitere în acest sens la prevederile art. 162 şi 189 din Codul Administrativ, solicitînd şi repararea prejudiciului moral pentru nesoluţionarea în termen a cererii prealabile, apreciind suma de 2000 lei ca fiind echitabilă pentru acest fapt.

În temeiul celor expuse, reclamantul solicita instanței de judecată admiterea integrală a cererii de chemare în judecată și:

- anularea parțială a actul normativ individual şi anume: decizia din 05.04.2023 de stabilire a pensiei pentru limită de vîrstă, şi de a fi obligat pîrîtul de a efectua recalcularea pensiei pentru limită de vîrstă stabilită reclamantului Mihailuța Simion în baza Anexei nr. 4 din Legea privind sistemul public de pensii în baza art. 53 alin. (2^1), cu excluderea stagiului de cotizare de după 01.01.1999;

- încasarea din contul pîrîtului în beneficiul reclamantului suma de 2000 lei cu titlu de prejudiciul moral pentru faptul nesoluționării cererii (f.d.5-9).

<u>Hotărîrea instanţei de fond ce constituie obiectul apelului.</u>

Prin hotărîrea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 17 decembrie 2024, acţiunea în contencios administrativ depusă de către Talpiş Ivan în interesele lui Mihailuţa Simion împotriva Casei Naţionale de Asigurări Sociale, privind anularea parţială a actului normativ individual, obligarea recalculării pensiei pentru limita de vîrstă, precum şi încasarea compensaţiei prejudiciului moral s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Potrivit aceleiaşi hotărîri, pretenţia reclamantului privind repararea prejudiciului moral a fost apreciată ca fiind inadmisibilă din considerentul că potrivit cadrului legal pertinent, cererea privind acordarea despăgubirilor pentru prejudiciul cauzat prin emiterea unui act administrativ individual sau normativ ilegal, poate fi depusă după ce hotărîrea instanței de judecată prin care s-a anulat actul administrativ ilegal a rămas definitiv

<u>Verificarea întrunirii condiţiilor de admisibilitate a apelului.</u>

Invocînd ilegalitatea hotărîrii instanței de fond, la 26.12.2024 – Talpiş Ivan a declarat în numele lui Mihailuţa Simion apel asupra hotărîrii Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 17.12.2024.

În conformitate cu prevederile art. 232 alin. (1) Cod administrativ, apelul se depune la instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic. Instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată transmite neîntîrziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărîrii, instanţei de apel.

Potrivit art. 232 alin. (2) Cod administrativ, *motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărîrii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată.*

Din materialele cauzei rezultă că, la caz dispozitivul hotărîrii instanţei de fond a fost pronunţat public la 17.12.2024, iar cererea de apel, cu motivele apelului, a fost depusă la 26.12.2024, prin urmare Completul judiciar constată că apelul declarat a fost depus în interiorul termenului legal.

Argumentele apelantului vis-a-vis de pretinsa ilegalitate a hotărîrii atacate cu apel.

În motivarea apelului, avocatul Talpiş Ivan în numele lui Mihailuţa Simion a indicat că nu este de acord cu hotărîrea primei instanțe.

În esență apelantul a reiterat argumentele de fapt și de drept indicate în cererea de chemare în judecată, reiterînd că la 20.02.2023 a depus cererea nr. 9320233269 pentru a fi stabilită pensia pentru limită de vîrstă, iar la 05.04.2023 a fost emisă decizia privind stabilirea pensiei pentru limită de vîrstă.

Menționează apelantul că pe timpul pregătirii şi depunerii cererii, lucrătorii din cadrul Casei Naţionale i-au comunicat că perioada de asigurare pe care o cunosc este de 17 ani - pînă în anul 1999, iar după anul 1999 în baza de date nu este inclusă nici o perioadă.

Pentru asemenea situație, lucrătorul din cadrul CNAS i-a comunicat că pensia în acest caz urmează a fi calculată conform art. 53 alin. (2^1) din Legea privind sistemul public de pensii, şi anume conform formulei prevăzute în anexa nr. 4 din Lege, după care a comunicat că pentru a fi stabilită o pensie mai mare urmează să prezintă dovada unei perioade mai mari de asigurare, fie în agricultură, fie în sfera economiei naţionale.

În aceste circumstanţe, susţine apelantul că, relatîndui-se că un stagiu de cotizare mai mare duce la o pensie mai mare, a fost dus în eroare de către lucrătorul din cadrul CNAS.

Respectiv apelantul a prezentat dovada de contribuție de după anul 1999 şi anume o perioadă de asigurare de circa 9 ani şi o lună.

Drept rezultat a fost emisă decizia din 05.04.2023, prin care s-a stabilit definitiv pensia pentru limită de vîrstă în sumă de 1643,01 lei, aplicînd-i-se prevederile art. 16 şi, respectiv, anexa nr. 2 din lege.

Invoca reclamantul că potrivit art. 16 din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14.10. 1998, calcularea pensiei pentru limită de vîrstă: (1) Cuantumul pensiei pentru limită de vîrstă se determină conform formulei de calcul din anexa nr. 2, reieșind din rata de acumulare de 1,35%, venitul mediu lunar asigurat, valorizat conform prevederilor art. 8, şi stagiul de cotizare realizat. (2) În cazul în care cuantumul pensiei calculate pentru un stagiu de cotizare prevăzut la art. 42 alin. (1) este mai mic decît cuantumul pensiei minime stabilite la art. 12 alin. (1), se acordă pensia minimă respectivă. (3) În cazul în care pensia calculată în condiţiile unui stagiu de cotizare incomplet este sub nivelul pensiei minime, asiguratului i se acordă pensia calculată, care

nu poate fi mai mică decît pensia minimă diminuată proporţional stagiului de cotizare realizat, dar nici mai mică de 50% din pensia minimă, citînd şi formula de calcul a pensiei pentru limita de vîrstă din anexa nr. 2.

Invoca reclamantul că, astfel, reiese clar metoda diferită de calcul a pensiei şi, după calculul prevăzut la art. 53 din Lege, este cel care avantajează reclamantul, invocînd în acest sens şi prevederile art. 16 al Constituției Republicii Moldova şi art. art. 7, 11, 33 din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14.10.1998, art. 162 şi 189 din Codul Administrativ, solicitînd şi repararea prejudiciului moral pentru nesoluţionarea în termen a cererii prealabile, apreciind suma de 2000 lei ca fiind echitabilă pentru acest fapt.

Argumentele participanţilor la proces:

Apelantul Mihailuţa Simion şi avocatul acestuia Talpiş Ivan, în ședința instanței de apel nu s-au prezentat din motive necunoscute, deși au fost înștiințați legal despre locul, data şi ora examinării cauzei, despre motivele neprezenții nu au informat instanța de apel, nu au înaintat cereri de amînare a ședinței sau de examinare în lipsa lor, motiv din care, pornind de la reglementările art.239 alin. (2) Cod administrativ, Completul judiciar a dispus judecarea cauzei în absența acestora

Reprezentantul intimatei Casa Naţională de Asigurări Sociale, Elena Bodnariuc, în ședința instanței de apel nu a susținut apelul declarat şi a solicitat respingerea acestuia.

Audiind reprezentantul Casei Naţionale de Asigurări Sociale, studiind materialele dosarului şi înscrisurile administrate, verificînd argumentele expuse în cererea de apel, precum și cercetînd din oficiu starea de fapt în baza tuturor probelor administrate la caz, Completul judiciar specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru conchide că apelul declarat de Talpiş Ivan în numele lui Mihailuţa Simion este neîntemeiat, motiv din care urmează a fi respins, cu menţinerea hotărîrii Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 17 decembrie 2024, din următoarele considerente.

Aprecierea instanţei de apel a argumentelor părţilor şi cadrului legal aplicabil speţei:

În conformitate cu prevederile art. 195 Cod administrativ, *procedura acţiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art.169–171*.

Potrivit dispoziţiilor art.219 alin.(1), (3) Cod administrativ, *(1) Instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. (3) Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.*

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, *examinînd cererea de apel, instanţa de apel adoptă una dintre următoarele deciziirespinge apelul.*

Conform art. 239 Codul de procedură civilă, *hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărîrea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată*.

În temeiul art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă, *la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.*

Hotărîrea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanţele care au importanţă la soluţionarea cauzei şi care au fost verificate în şedinţa de judecată multilateral, complet, fiind elucidate probele privind circumstanţele constatate ale cauzei.

Prevederile legale enunţate impun în mod expres, obligația instanţei de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărîrii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Respectiv, conform practicii CEDO instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze doar la însuşirea motivelor și concluziilor date de instanţa inferioară. (*Hirro Balani c. Spaniei*, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; *Georgiadis v. Greciei* nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru, analizînd legalitatea hotărîrii pronunţate în raport cu prevederile art.225 Cod administrativ; art. 239 – 241 Cod de procedură civilă, constată că aceasta urmează a fi menţinută, or instanţa de fond, corect a elucidat şi constatat circumstanţele cauzei, a verificat şi apreciat obiectiv, probele prezente la materialele cauzei, stabilind corect circumstanțele de fapt și aplicînd corect legislația pertinentă ce guvernează raportul litigios.

Materialul probatoriu administrat de instanţa de fond, denotă următoarea situaţie;

<u>În fapt</u>:

Materialele cauzei atestă că la 03.04.2023, apelantul Mihailuța Simion a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani, mun. Chişinău, cererea înregistrată cu nr. 93/2023/3269, prin care a solicitat stabilirea pensiei pentru limită de vîrstă (f.d 12 din dosarul administrativ).

Prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani, mun. Chişinău nr. 93/2023/37017 din 05.04.2023 privind stabilirea pensiei, pensia apelantului pentru limita de vîrstă s-a stabilit în cuantum de 533,92 lei reieşind din venitul mediu lunar asigurat de 1614,27 lei, ce includea şi stagiul total de la 01.01.1999 de 9 ani, 1 lună, 0 zile, fiind stabilită în final pensia minimă în mărime de 1643,01 lei (f.d. 14).

Din 01.04.2023 în corespundere cu Hotărîrea Guvernului nr. 148/2023 cu privire la indexarea prestațiilor sociale, pensia apelantului Mihailuța Simion a fost indexată cu 15% şi constituie 1889,46 lei/lună.

Nefiind de acord cu decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani, mun. Chişinău, nr. 93/2023/37017 din 05.04.2023, la 20.09.2023, apelantul Mihailuța Simion a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani, mun. Chişinău cererea nr. M-4836/23 din 20.09.2023, prin care a solicitat anularea parțială a deciziei de stabilire a pensiei pentru limită de vîrstă şi efectuarea recalculării pensiei pentru limită de vîrstă stabilită acestuia în baza Anexei nr. 4 din Legea privind sistemul public de pensii în baza art. 53 alin. (21), cu excluderea stagiului de cotizare de după 01.01.1999 (f.d. 17-18).

Drept răspuns la cererea prealabilă a apelantului, Casa Națională de Asigurări Sociale, prin scrisoarea nr. 4836/23 din 03.102023, a comunicat acestuia că potrivit art. 53 al Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, pensia pentru limită de vîrstă se calculează, din venitul mediu lunar asigurat valorizat, realizat după 1 ianuarie 1999, luîndu-se în considerare stagiul de cotizare total. Conform art. 8 al Legii prenotate, venitul mediu lunar asigurat se determină din suma contribuțiilor plătite în perioadele contributive, cotele de contribuții stabilite prin lege pentru aceste perioade și numărul total de luni de cotizare, confirmate prin datele contului personal de asigurări sociale al persoanei asigurate. Ține să menționeze, că perioada de activitate în calitate de fondator de întreprindere individuală se include în stagiul de cotizare cu condiția achitării taxei fixe prevăzute anual în Legea Bugetului Asigurărilor Sociale, care asigură dreptul la pensie minimă pentru limită de vîrstă, deoarece categoria respectivă nu confirmă venit asigurat. În cazul achitării contribuțiilor de asigurări sociale în taxă fixă, venitul anual asigurat se determină prin împărțirea contribuției anuale (taxei) la cota de contribuție totală (29%). În urma examinării documentelor din dosarul de pensionare s-a constatat, că începînd cu 08.01.2023 apelantul este beneficiar de pensie incompletă pentru limită de vîrstă, calculată pentru un stagiu de cotizare realizat pînă la 01.01.1999 de 15.4 ani și după 01.01.1999 de 9,1 ani, în total 24,5 ani. Cuantumul pensiei a fost calculat din venitul mediu lunar asigurat valorizat de 1614,27 lei, luînd în considerare stagiul de cotizare menționat și a constituit 533,92 lei lunar. Astfel, art. 16 alin. (3) al Legii nr. 156/1998, calcularea pensiei pentru limită de vîrstă, în cazul în care pensia calculată în condițiile unui stagiu de cotizare incomplet este sub nivelul pensiei minime, asiguratului i se acordă pensia calculată, care nu poate fi mai mică decît pensia minimă diminuată proporțional stagiului de cotizare realizat, dar nici mai mică de 50% din pensia minimă. S-a menționat că cuantumul pensiei calculate a constituit 533,92 lei lunar, fiind mai mic decît cuantumul pensiei calculate proporțional din pensia minimă de 1643,01 lei lunar, respectiv pensia a fost stabilită în mărime de 1643,01 lei lunar. Totodată, de la 01.04.2023 conform Hotărîrii Guvernului nr. 148/2023 cu privire la indexarea prestațiilor sociale, pensia a fost indexată cu 15% și constituie - 1889,46 lei lunar. Reieșind din cele expuse Casa Națională de Asigurări Sociale nu a regăsit temei legal de a satisface pretențiile înaintate, astfel cererea prealabilă s-a respins ca neîntemeiată (f.d. 19).

Admisibilitatea acțiunii:

Prevederi relevante ale Codului administrative sunt următoarele:

Articolul 20. *Acţiunea în contencios administrativ*

Dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Articolul 206. *Felurile acţiunilor în contencios administrativ (1) O acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare); b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare);*

Reieșind din cerințele formulate, rezultă că acțiunea reclamantului este una **în obligare**.

Articolul 191. *Competenţa jurisdicţională pentru acţiunea în contencios administrativ*

(1) Cu excepţia cazurilor prevăzute la alin.(2) şi (3), judecătoriile soluţionează în fond toate acţiunile în contencios administrativ.

Articolul 196. *Competenţa teritorială pentru acţiunea în contencios administrativ*

(1) Acţiunea în contencios administrativ se depune la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială îşi are sediul autoritatea publică care a desfăşurat activitatea administrativă contestată, daca legea nu prevede altfel.

Ținînd cont de obiectul acțiunii și avînd în vedere prevederile art.191 alin.(1) Cod administrativ, examinarea prezentei cauze ține de competența Judecătoriei Chișinău, or obiectul acesteia nu se regăsește în excepțiile de la alin.(2) și (3) a art.191 Cod administrativ.

Astfel, acțiunea în contencios administrativ a fost înaintată de reclamant cu respectarea competenței jurisdicționale și teritoriale.

Articolul 17. *Dreptul vătămat*

Drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Articolul 39. *Accesul liber la justiţie*

(1) Controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit.

(2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

Articolul 189. *Înaintarea acţiunii în contencios administrativ*

(1) Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.

Articolul 10. *Actul administrativ individual*

(1) Actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Articolul 11. *Categoriile actelor administrative individuale*

(1) Actele administrative individuale pot fi: a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.

Instanța de apel statuează că, actele menționate supra constituie acte administrative individuale defavorabile reclamantului.

Articolul 19. *Cererea prealabilă*

Cererea prealabilă este instituţia care oferă o cale de soluţionare prejudiciară a litigiilor administrative.

Articolul 162. *Scopul procedurii prealabile*

(1) Procedura prealabilă urmăreşte scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale.

(2) Dacă autoritatea publică nu soluţionează petiţia în termenele prevăzute de prezentul cod, persoana afectată este în drept să depună cerere prealabilă.

(3) Cererea prealabilă poate fi îndreptată spre:

a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul;

b) emiterea unui act administrativ individual.

Articolul 208. *Respectarea procedurii prealabile*

(1) Pînă la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepţiile prevăzute de lege.

(3) Dacă procedura prealabilă nu este prevăzută de lege, acţiunea în obligare se admite numai în cazul în care reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere de emitere a actului administrativ individual.

După cum rezultă din materialele cauzei, se atestă că anterior sesizării instanței de contencios administrativ cu prezenta acțiune, Talpiş Ivan în interesele lui Mihailuţa Simion, a respectat procedura prealabilă, depunînd cererea prealabilă la data de 20.09.2023.

Articolul 209. *Termenul de înaintare a acţiunii în contencios administrativ*

(1) Acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluţionarea acesteia;

Astfel, coroborînd prevederile normelor legale citate anterior, cu circumstanțele de fapt ale cauzei, Completul judiciar statuează că, acțiunea înaintată de Talpiş Ivan în interesele lui Mihailuţa Simion, la 13.10.2023 (prin intermediul poştei) a fost depusă în instanța de contencios administrativ în termen, cît și cu respectarea procedurii prealabile, din care motive, instanța de fond corect a conchis asupra admisibilității acțiunii și a reținut spre examinare fondul cerințelor formulate în acțiune.

<u>Referitor la fondul acțiunii</u>.

Prevederi relevante ale Codului administrative sunt următoarele:

Articolul 224. *Hotărîrile instanţei de judecată*

(1) Examinînd acţiunea în contencios administrativ în fond, instanţa de judecată adoptă una dintre următoarele hotărîri:

a) în baza unei acţiuni în contestare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual, precum şi o eventuală decizie de soluționare a cererii prealabile, dacă acestea sînt ilegale şi prin ele reclamantul este vătămat în drepturile sale;

b) în baza unei acţiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă şi obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenţiei reclamantului de emitere a actului este întemeiată;

Prin hotărîrea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 17 decembrie 2024, cererea de chemare în judecată depusă de către Talpiş Ivan în interesele lui Mihailuţa Simion a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru, apreciază hotărîrea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 17 decembrie 2024, ca fiind întemeiată din considerentele ce vor fi expuse în continuare.

<u>LEGISLAȚIA PERTINENTĂ:</u>

Constituția Republicii Moldova:

Articolul 16 Egalitatea

(1) Respectarea şi ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toţi cetăţenii Republicii Moldova sunt egali în faţa legii şi a autorităţilor publice, fără deosebire de rasă, naţionalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenenţă politică, avere sau de origine socială.

Articolul 47 Dreptul la asistenţă şi protecţie socială

(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea şi bunăstarea, lui şi familiei lui, cuprinzînd hrana, îmbrăcămintea, locuinţa, îngrijirea medicală, precum şi serviciile sociale necesare.

(2) Cetăţenii au dreptul la asigurare în caz de: şomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrînețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistenţă, în urma unor împrejurări independente de voinţa lor.

Articolul 54 Restrîngerea exerciţiului unor drepturi sau al unor libertăţi

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului şi cetăţeanului.

(2) Exerciţiul drepturilor şi libertăţilor nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internaţional şi sunt necesare în interesele securităţii naţionale, integrităţii teritoriale, bunăstării economice a ţării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă şi infracţiunilor, protejării drepturilor, libertăţilor şi demnităţii altor persoane, împiedicării divulgării informaţiilor confidenţiale sau garantării autorităţii şi imparţialităţii justiţiei.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporţională cu situaţia care a determinat-o şi nu poate atinge existenţa dreptului sau a libertăţii.

Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14.10.1998:

Articolul 7. Dovada stagiului de cotizare

(1) Dovada stagiului de cotizare se face pe baza datelor din contul personal, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public al asigurărilor sociale.

Articolul 8. Venitul mediu lunar asigurat.

(1) Baza de calcul al pensiei o constituie venitul mediu lunar asigurat din toată perioada de activitate, valorizat la momentul stabilirii pensiei.

(1^1) Valorizarea reprezintă indexarea venitului mediu lunar asigurat realizat începînd cu 1 ianuarie 1999, reieșind din coeficientul de creștere a salariului mediu pe economie din perioadele contributive pînă la anul precedent anului de stabilire a pensiei. Coeficienții de valorizare pentru fiecare an se aprobă de Guvern în fiecare an la 1 aprilie.

(2) Venitul mediu lunar asigurat se determină din suma contribuțiilor plătite în perioadele contributive, cotele de contribuții stabilite prin lege pentru aceste perioade şi numărul total de luni de cotizare. Formula de calcul a venitului mediu lunar asigurat este redată în anexa nr.1, parte integrantă a prezentei legi.

(3) Pentru perioadele specificate la art. 5 alin. (2) lit. a) și e), la determinarea venitului mediu lunar asigurat începînd cu 1 ianuarie 1999 se ia în considerare salariul minim lunar pe țară la data calculării pensiei. Pentru perioadele specificate la art. 5 alin. (2) lit. a^1), b), d) și f), la determinarea venitului mediu lunar asigurat începînd cu 1 ianuarie 1999 se ia în considerare salariul mediu lunar pe țară la data calculării pensiei.

Articolul 11. Dreptul de opţiune

(1) În cazul în care asiguratul îndeplineşte condiţiile pentru obţinerea mai multor categorii de pensii, el poate opta pentru o singură categorie.

(2) Pensionarului în drept să obţină o altă categorie de pensie i se acordă această pensie de la data depunerii cererii şi documentelor necesare.

Articolul 14. Dreptul la pensie pentru limită de vîrstă

Dreptul la pensie pentru limită de vîrstă se acordă dacă sînt îndeplinite cumulativ condiţiile privind vîrstele de pensionare şi stagiile de cotizare prevăzute de prezenta lege.

Articolul 15. Condiţiile de stabilire a pensiei pentru limită de vîrstă

(1) Pensia pentru limită de vîrstă poate fi stabilită la împlinirea vîrstelor standard de pensionare prevăzute la art.41, cu condiţia realizării stagiului minim de cotizare de 15 ani.

(2) Asiguratul care, la împlinirea vîrstei standard de pensionare, nu are stagiul minim de cotizare prevăzut la alin.(1) are dreptul la alocaţie în condiţiile Legii nr.499 din 14 iulie 1999 privind alocaţiile sociale de stat pentru unele categorii de cetăţeni.

(3) În cazul în care, la împlinirea vîrstei standard de pensionare, asiguratul nu îşi exercită dreptul la pensie, la stabilirea pensiei se va lua în considerare stagiul de cotizare realizat la data solicitării.

Articolul 16. Calcularea pensiei pentru limită de vîrstă

(1) Cuantumul pensiei pentru limită de vîrstă se determină conform formulei de calcul din anexa nr.2, reieşind din rata de acumulare de 1,35%, venitul mediu lunar asigurat, valorizat conform prevederilor art.8, şi stagiul de cotizare realizat.

(2) În cazul în care cuantumul pensiei calculate pentru un stagiu de cotizare prevăzut la art.42 alin.(1) este mai mic decît cuantumul pensiei minime stabilite la art.12 alin.(1), se acordă pensia minimă respectivă.

(3) În cazul în care pensia calculată în condiţiile unui stagiu de cotizare incomplet este sub nivelul pensiei minime, asiguratului i se acordă pensia calculată, care nu poate fi mai mică decît pensia minimă diminuată proporţional stagiului de cotizare realizat, dar nici mai mică de 50% din pensia minimă.

Articolul 33. Reexaminarea drepturilor la pensie

(1) Reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul:

a) apariţiei unor circumstanţe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc pînă la acordarea drepturilor la pensie;

b) transferării la altă categorie de pensie;

c) persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vîrstă;

d) persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie de dizabilitate;

e) modificării/completării art.5 şi 50 cu prevederi referitoare la circumstanţe ce ţin de perioade necontributive şi de activităţi, care au fost realizate pînă la stabilirea/reexaminarea pensiei.

Articolul 53. Calcularea pensiei pentru limită de vîrstă

(1) Pensia pentru limită de vîrstă se determină prin cumularea stagiului de cotizare realizat pentru perioada de pînă la 1 ianuarie 1999 şi începînd cu 1 ianuarie 1999.

(2) Pensia pentru limită de vîrstă se calculează, conform prevederilor art.16, din venitul mediu lunar asigurat valorizat, realizat după 1 ianuarie 1999, luîndu-se în considerare stagiul de cotizare total."

(2^1) În cazul în care, începînd cu 1 ianuarie 1999, asiguratul nu a realizat un stagiu de cotizare sau stagiul de cotizare realizat după această dată este mai mic de 5 ani, pensia acestuia i se calculează conform formulei redate în anexa nr.4.

(3) În cazul în care cuantumul pensiei calculate în condiţiile alin.(2^1) este mai mic decît cuantumul pensiei minime prevăzut la art.12, pensia minimă se determină în condiţiile art.16 alin.(2)–(3).

Raportînd cadrul legal pre citat la circumstanțele faptice ale cauzei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru reține că, instanța de fond întemeiat a respins pretenţiile apelantului. Or, materialele cauzei oferă dovezi substanțiale actul administrativ contestat a fost emis în acord cu prevederile cadrului normativ aplicabil, astfel încît nu există temeiuri nici pentru anularea acestuia, nici, subsecvent, pentru obligaţia intimatei să recalculeze pensia stabilită apelantului conform solicitărilor acestuia.

Reieșind din suportul probator administrat se reține că apelantului Mihailuța Simion corect i-a fost calculată pensia pentru limită de vîrstă şi venitul mediu lunar asigurat valorizat de 1614,27 lei, din care s-a calculat pensia, prin aplicarea prevederilor art. 16

alin. (3) al Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14.10.1998 în contextul în care cuantumul determinat al acesteia de 533,92 lei era sub nivelul pensiei minime.

Astfel, se constată că decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani, mun. Chișinău nr. 93/2023/37017 din 05.04.2023 și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 4836/23 din 03.10.2023 cu privire la cererea prealabilă, emise în privinţa apelantului Mihailuţa Simion corespund exigenţelor legale.

Din aceste considerente argumentele expuse de către Mihailuța Simion în acțiunea înaintată şi apelul declarat sunt neîntemeiate și nu pot fi reținute ca temei de anulare a unor acte administrative legale în fond.

Instanța de apel subliniază în acest context că pentru a fi anulat un act administrativ, reclamantul/apelantul exercitînd dreptul său la acțiune, urmează nu doar să-și expună dezacordul cu privire la activitatea administrativă, ci să-și fundamenteze acţiunea pe prevederile legale, condiţie nerealizată în speţă.

În lumina celor expuse supra, Completul judiciar conchide că argumentele expuse de apelant referitoare la faptul că acesta ar fi fost indus în eroare de către personalul intimatei şi convins să prezinte date privind stagiul său de cotizare de după anul 1999 în contextul în care materialele cauzei atestă cert că apelantul nu întruneşte condiţiile pentru încadrarea situaţiei acestuia în prevederile art. 53 alin. (2^1) al Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14.10.1998 în contextul în care acesta înregistrează un stagiu total de la 01.01.1999 de 09 ani, 1 lună şi 0 zile, respectiv peste limita stabilită de norma indicată.

Prin urmare, aserţiunile apelantului că acesta, neavînd în baza de date după anul 1999 incluse nici o perioadă a prezentat dovada de contribuţie după anul 1999, şi anume o perioadă de asigurare de circa 9 ani şi o lună doar ca urmare a convingerii sale că ar fi beneficiat de o pensie mai mare, astfel încît s-ar atesta că în caz contrar nu ar fi prezentat dovada respectivă, ar putea fi interpretată ca o tentativă de eludare a apelantului de la exigenţele legale ce reglementează modul de calculare a pensiei, situaţie inadmisibilă în sensul Legii.

La fel, Completul judiciar conchide că în speţă nu există nici o premisă pentru a constata că apelantul ar fi fost tratat diferenţiat de către autoritatea publică pîrtă în condiţiile în care nu s-a constatat tratarea diferenţiată a apelantului în raport cu alţi apelanţi la pensia pentru limită învîrstă în condiţii similare apelantului, iar compararea apelantului cu alţi apelanţi la pensie, condiţiile cărora diferenţiază de cele ale apelantului în raport cu condiţiile stabilite de lege, nu constituie o discriminare, deoarece au la bază temeiuri distincte.

Din aceste considerente instanţa conchide asupra inaplicabilităţii în speţă în privinţa apelantului a prevederilor art. 53 alin. (2^1) al Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14.10.1998 şi a anexei 4 la Lege, deoarece situația faptică a apelantul nu este incidentală acestor reglementări legale pentru motivele expuse supra.

În consecinţă, se atestă şi lipsa temeiurilor pentru admiterea pretenţiilor subsecvente ale apelantului privind obligarea intimatei la recalcularea pensiei sale, deoarece

determinarea justă a cuantumului pensiei, prin aplicarea corectă a metodei de plată, exclude posibilitatea recalculării acesteia conform doleanţelor apelantului.

Urmare a constatărilor detaliate supra vis-a-vis de circumstanțele faptice ale cazului dedus judecării în ordine de apel, Completul judiciar concluzionează că argumentele expuse de către Mihailuța Simion în cererea de apel sunt lipsite de substanță juridică obiectivă, iar instanța de fond - reieșind din cumulul probelor administrate, a soluționat cauza sub toate aspectele de fapt și de drept, în consecință hotărîrea emisă fiind legală şi întemeiată, în corespundere cu art. 130 CPC.

Prin prisma acestor constatări, instanța de apel concluzionează că la caz dubiul judiciar a fost înlăturat, netemeinicia cerințelor părții apelante a fost demonstrată, iar argumentele invocate de către apelant poartă caracter pur formal.

Cercetînd cu maximă diligență materialul probator prezentat în raport cu starea de fapt reținută la caz, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru notează că dosarul nu conţine vre-un element susceptibil să o facă să ajungă la o altă concluzie în prezenta cauză.

Sintetizînd cele detaliate mai sus, statuînd cu certitudine că argumentele părții apelante sunt neîntemeiate, iar hotărîrea instanţei de fond este legală și întemeiată, Completul de Contencios Administrativ conchide a respinge apelul declarate de Talpiş Ivan în numele lui Mihailuţa Simion şi a menţine hotărîrea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 17 decembrie 2024.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin (1) lit. a) Cod administrativ, art. 389-390 CPC, Completul de Contencios Administrativ din cadrul Colegiului Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al Curţii de Apel Centru,

D E C I D E:

Apelul declarat de Mihailuța Simion, ***se respinge***.

Se menține hotărîrea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 17 decembrie 2024.

Decizia este executorie de la emitere, însă poate fi contestată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie.

Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni.

Președintele completului,
Judecătorul Mîra Ghenadie

Judecătorii Ghedrovici Nicolae

Bostan Angela